

Innst. S. nr. 135.

(1975—76)

Innstilling fra industrikomiteén om kjøp av Norsk Brændselolje A/S, A/S Norske Oljekonsum/Norske OK og Norsk Hydro A/S seksjon for markedsføring i Norge.

(St. prp. nr. 20 og St. prp. nr. 1. Tillegg nr. 2.)

Til Stortinget.

1. Innledning.

Industridepartementet legger i St. prp. nr. 20 for 1975—76 fram forslag om overtagelse av ca. 95 pst. av aksjene i Norsk Brændselolje A/S, samtlige aksjer i A/S Norsk Oljekonsum/Norsk OK og visse aktiva og passiva i Norsk Hydro A/S Oljedivisjon.

Det foreslås opprettet et nytt Norsk Brændselolje A/S (NB II) som skal overta samtlige aktiva og passiva i de nevnte virksomheter.

Det nye oljeselskap får følgende deltakere:

	Antall aksjer	Andeler
Den norske stat v/Industridepartementet	63 903	71,1 %
Statoil	13 500	15,0 %
Norsk Hydro A/S	6 048	6,7 %
Norges Kooperative Landsforening (NKL)	1 844	2,0 %
Saga Petroleum A/S & Co. og andre	4 705	5,2 %
	90 000	100,0 %

Det foreslås også at staten overtar halvparten av Hydros eierinteresser i raffineriet på Mongstad.

Under forbehold av Stortingets samtykke er det inngått følgende avtaler:

- Rammeavtale mellom Industridepartementet og styret i Norsk Brændselolje A/S av 9. juni 1975.
- Rammeavtale mellom Industridepartementet og A/S Norske Oljekonsum/Norske OK av 29. august 1975.
- Samarbeidsavtale mellom Industridepartementet og Norges Kooperative Landsforening av 7. oktober 1975.

— Rammeavtale mellom Industridepartementet og Norsk Hydro A/S av 6. oktober 1975.

Disse avtaler følger som trykt vedlegg til proposisjonen. I proposisjonen forutsettes at Stortingets samtykke foreligger innen 10. desember d. å. Industridepartementet har senere opplyst at de berørte selskapene er innforstått med at denne saken først blir behandlet i Stortinget 6. januar 1976.

I kapittel 2 i proposisjonen foreligger en del opplysninger om produksjon og forbruk av mineraloljer som det vises til.

2. Om Norsk Brændselolje A/S (NB).

Aksjekapitalen i selskapet er på 90 mill. kroner og har før overdragelsen følgende fordeling:

Rederier	27 551 aksjer	30,6 %
Private personer	6 119 »	6,8 %
Industrielskaper (inkl. Saga)	5 744 »	6,4 %
Handelsforetak	3 804 »	4,2 %
Bank/Forsikringsselskaper	953 »	1,1 %
Diverse fonds	829 »	0,9 %
<hr/>		
Sum norske interesser	45 000 B-aksjer	50,0 %
British Petroleum	45 000 A-aksjer	50,0 %
<hr/>		
Total	90 000 aksjer	100,0 %

Selskapets totale bruttosalg var i 1974 ca. 2,15 milliarder kroner, ca. 1,5 mill. tonn — som tilsvarende en markedsandel på ca. 20 pst. Dette plasserer selskapet som det tredje største oljeselskap i Norge etter Esso som har ca. 25 pst. og Shell som har ca. 22 pst.

Selskapets bilistmarked ble ved utgangen av 1974 betjent av ca. 1 000 utsalgssteder, hvorav ca. halvparten er servicestasjoner, hvorav igjen en halvpart er eiet av selskapet.

Norsk Brændselolje eier 40 pst. av raffinieriet på Mongstad og har totalt investert 466 mill. kroner i dette.

Selskapet eier smøreoljeblanderi, kjemisk fabrikk og såpepulverfabrikk på Fagerstrand ved Oslo. Selskapet har for øvrig store tankanlegg samt båter, biler og jernbanevogner for transport av mineraloljeprodukter.

I begynnelsen av 1975 hadde selskapet ca. 1 100 ansatte.

Staten har tilbudt 610 mill. kroner for alle aksjeinteressene i Norsk Brændselolje A/S, dvs. kr. 6 777,78 pr. aksje. BP har akseptert tilbudet. Norsk Brændselolje har bekreftet at aksjonærer som representerer 40 295 av B-aksjene har akseptert statens tilbud. Aksjonærer som har 4 705 B-aksjer, har ikke ønsket å selge sine aksjer. Av disse aksjonærer har Saga Petroleum A/S & Co. 4 696 aksjer.

Det samlede beløp blir derved 305 mill. kroner for A-aksjene og kr. 273 110 555 for de B-aksjene som staten kjøper.

Den britiske aksjonær er i henhold til skatteavtalen mellom Norge og Storbritannia ikke skattepliktig for gevinst i Norge. BP betaler skatt på gevinst i Storbritannia i henhold til britiske regler.

De norske aksjonærer er gitt tilsagn om at staten, med hjemmel i lov av 9. juni 1961, fremmer en kongelig resolusjon med forslag om en flat skattesats på 15 pst.

Transaksjonen omfatter samtlige av selskapets bensinstasjoner inkl. forhandleravtaler, dets tankanlegg over hele landet, driftsmidler, transportmidler (inkl. båter), kontorbygg, velferdsanlegg m.v.

NB's 40 pst. deltakerinteresse i Mongstad-

raffinieriet er medregnet i den omforenede kjøpesum.

NB har en rekke større og mindre aksjeposter i andre selskaper. Den samlede pålydende sum for disse aksjer er ca. 15 mill. kroner, hvorav 4 mill. kroner i Rafinor A/S. Disse er også medregnet i kjøpesummen.

BP overtar et smøreoljeblandingsanlegg og tilhørende anlegg m.v. som i dag tilhører NB med de rettigheter og forpliktelser (herunder lån) som hviler på, eller som kan forholdsmessig belastes, disse anlegg.

Staten har tatt uttrykkelig forbehold om at NB II skal stå fritt til eventuelt å bygge sitt eget smøreoljeblanderi. BP har videre gitt staten forkjøpsrett hvis det selger sitt smøreoljeblanderi.

NB's samlede salg av smøreoljer har i de senere år vært ca. 13 000 tonn i alt. Etter vilkårene i rammeavtalen vil salget av smøreolje fordeles med henimot 8 000 tonn på NB II og ca. 5 000 tonn på BP.

Et annet vilkår for en avtale har fra BP's side vært at det skal overta alle aktiva og kontrakter i forbindelse med blanding og markedsføring av kjemikalier. Over 70 pst. av NB's salgsvolum av kjemikalier leveres fra BP Chemicals International Ltd. Det dreier seg her om et salg som har vært omlag 30 000 tonn pr. år.

Som vederlag for de aktiva som BP skal overta, overdrar BP sin avtale med SAS om levering av flybrennstoff på alle norske flyplasser. Det har videre erklært seg villig til å overdra alle sine salg til internasjonal luftfart i Norge til NB II mot en avgift.

Det skal inngås en avtale med virkning fra 1. januar 1976 mellom NB II og BP om levering av bunkersolje til BP's internasjonale kontraktsbundne skipsfartskunder i Norge.

NB II kan i inntil 2 år beholde uten vederlag retten til alle BP's varemerker i Norge. Når det gjelder smøreolje, kan NB II velge om det vil bruke BP's varemerker eller merking etter eget ønske. Nærmere avtaler om overdragelse av blandingsformler o.l. som er BP's eiendom, vil bli utarbeidet.

Det er en forutsetning for avtalen at NB's forretningsmessige virksomhet skal fortsette som nå.

BP har hatt hovedansvaret for selskapets råoljeforsyning og i den forbindelse ytet NB betydelige leverandørkreditter. Disse forpliktelser opphører pr. 1. januar 1976 ifølge avtalen. BP er villig til å inngå avtale om levering av råolje for å sikre en kontinuerlig forsyning til NB's andel av Mongstad-raffineriets råoljebehov.

NB's regnskapstall for 1970—74 viser at resultatet etter avskrivninger har svinget mellom et overskudd på ca. 14 mill. kroner pr. år til ca. 24 mill. kroner pr. år etter skatter og avskrivninger. Investeringer i markedsføringsapparatet og i raffineriet har vært ganske betydelig. For driftsåret 1974 var investeringene i alt ca. 79 mill. kroner.

I 1975 ventes ordinære og ekstraordinære investeringer på 120 mill. kroner (inkl. Rafinor).

For 1976 ventes de samlede investeringer å beløpe seg til 106,5 mill. kroner mens de tilsvarende investeringsrammer for 1977 er anslått til 50 mill. kroner.

Foruten ordinære investeringer i stasjoner og transportmidler o. l. omfatter de ovennevnte tall investeringer i et spesialskip på 31 000 t. dv. for levering i juni 1976 (verdi ca. 90 mill. kroner) og NB's del av investeringene i det nye tankanlegg i Ekeberg v/Oslo.

For å løse de mange og kompliserte spørsmål som melder seg ved overdragelsen, er partene blitt enige om opprettelse av en interimskomite som skal forberede en smidig overgang. En slik komité er allerede opprettet og har hatt flere møter. Fra NB's side deltar også representanter for de ansatte. Fra statens side møter representanter for Industri-departementet og Statoil.

Det er inntatt en særskilt bestemmelse i avalen om forholdet til de ansatte ved en overdragelse av NB til staten.

3. Om A/S Norske Oljekonsum/Norske OK.

A/S Norske Oljekonsum/Norske OK ble opprettet i 1961 og har nå en aksjekapital på 10 mill. kroner fordelt på:

Norges Kooperative Landsfor-	
ening	4 753 aksjer
Samvirkelag, Felleskjøp, OBOS,	
NBBL m. fl.	447 »
Oljekonsumenternas Förbund .	3 800 »
Kooperative Förbundet	1 000 »
	<hr/>
	10 000 aksjer

Selskapet hadde i 1970 en samlet omsetning (inkl. avgifter) på 63 mill. kroner og i 1974 ca. 173 mill. kroner. Resultatet før skatt men etter avskrivninger var i 1970 kr. 171 000 og i 1974 kr. 336 000.

De viktigste produktene som selskapet omsetter er lette og tunge fyringsoljer, parafin, bensiner, autodiesel, smøreoljer og rekvisita. I landsmålestokk er markedsandelen totalt sett ca. 2,5 pst.

Ca. 40 pst. av selskapets omsetning skjer gjennom samvirkelag. Videre går ca. 12 pst. av omsetningen til kooperative borettslag og et lignende volum til kommuner og fylker. Bensinstasjonene omsetter ca. 15 pst. av omsetningen. Av større kunder dominerer de kooperative borettslag og felleskjøp.

OK har en langsiktig avtale med Svenske OK. OK bestiller de ulike produkter fra Svenske OK enten for direkte leveranse fra Svenske OK eller fra andre selskaper dersom disse kan tilby produkter på rimeligere vilkår.

Da Norske OK har et andelsinnskudd i Oljekonsumentarnas Förbund på n. kr. 1 693 030 som ifølge lov om økonomiske foreninger i Sverige ikke kan overdras til den norske stat, gis staten en kompensasjon for dette. Kjøpesummen blir derfor redusert til netto n. kr. 39 306 970.

Det er i henhold til lov av 9. juni 1961 gitt tilsagn om en flat beskatning på 15 pst. av de norske aksjonærers gevinst hvis det skjer en kontantutløsning. De svenske aksjonærer er i henhold til skatteavtalen mellom Norge og Sverige ikke skattepliktige for gevinst i Norge.

Ifølge avtalen overtar staten alle selskapets rettigheter og plikter. Transaksjonen omfatter også de langsiktige kontrakter — dels opp til 15 år — som er inngått med samvirkelag. Staten overtar også mindre aksjeposter og obligasjoner for ca. kr. 260 000.

Staten kan nytte OK's varemerker i Norge for en 2-årsperiode. Etter dette tidspunkt kan staten ikke nytte OK-navnet — heller ikke som firmanavn. Staten står på sin side fritt til å overdra sine rettigheter til et selskap som staten kontrollerer.

Staten må i løpet av 9 måneder etter overtagelse ha avvirket de betydelige leverandørkreditter som Svenske OK har ytet OK. Pr. 30. juni hadde Svenske OK gitt en leverandørkreditt på 13. mill. kroner og et kortsiktig lån på vel 41 mill. kroner.

Inntil overtagelse skal Svenske OK opprettholde de leveringsvilkår m. v. som i dag gjelder.

Det er nedsatt en interimskomite for å forberede en smidig overgang til de nye eierforhold. Rammeavtalen har i hovedtrekk de

samme bestemmelser i forhold til personalet som i avtalen med NB.

4. Om samarbeid staten—Norges Kooperative Landsforening.

Rammeavtalen går ut på at staten og NKL i samarbeid vil gå inn for rasjonell og effektiv utbygging av handelen med mineraloljeprodukter i Norge. Denne handel skal bygge på sunne, økonomiske prinsipper som kan komme forbrukerne til gode.

Som ledd i dette samarbeid har staten og NKL blitt enige om at NKL overtar 1 844 aksjer i det omorganiserte Norsk Brendselolje (NB II), til en kurs av kr. 6 777,78 pr. aksje. Dette tilsvarer ca. 12,5 mill. kroner. Aksjene betales med overføring av 5 200 A-aksjer i OK. Det vil her reelt skje et bytte av aksjer ved statens kjøp av OK. I henhold til lov av 9. juni 1961 har staten i henhold til vanlig praksis gitt tilsagn om at de norske aksjonerer i Norske OK blir fritatt for gevinstbeskatning ved salg av sine aksjer til staten. Det er videre forutsatt at NKL ikke skal svare stempelavgift på grunn av bytte av aksjer med staten.

For å gi grunnlag for at en større krets enn den som opp til i dag har stått bak Norske OK, har staten gitt NKL en rett til å tegne ytterligere 2 656 aksjer i NB II til en realistisk kursfastsettelse. Dette svarer til ytterligere 3 pst. av NB II's aksjemasse. NKL har denne tegningsrett til 1985.

5. Om Norsk Hydro A/S.

Selskapet har ikke organisert sitt salg av oljeprodukter i Norge ved et eget selskap, men som en divisjon innen konsernet. Totalt er det i Oljedivisjonens seksjon for raffinering og markedsføring ansatt ca. 190 personer hvorav ca. 110 i Norge.

I 1974—75 markedsførte Hydro ca. 210 000 m³. Hertil kommer et internt forbruk på ca. 625 000 m³. Av markedet for gassoljer og parafin var markedsandelen i 1974/75 3,1 pst. og 2,7 pst. Halvparten av gassolje- og parafinomsetningen er sikret ved kontrakter over 5 år. Selskapets andel av bensinmarkedet er beskjedent (0,2 pst.). For 1975—76 antas salget i Norge å komme opp i nærmere 400 000 m³.

Norsk Hydro har 60 pst. eierandel i Mongstad raffineriet (Rafinor A/S og Rafinor A/S & Co.). Sammen med BP har Norsk Hydro administrert oppbyggingen av et av de mest moderne raffinerier i Europa. Raffineriet ble satt i drift våren 1975 og har beregnet produksjonskapasitet på ca. 4 mill. tonn/år. Det gjenstår mindre fullføringsar-

beider ved raffineriet, som er anslått å koste totalt ca. 1 200 mill. kroner.

Ifølge rammeavtalen skal Hydro overdra halvparten av sine eierinteresser i Mongstad-raffineriet for 532 mill. kroner.

Den andel av Rafinors gjeld, som forutsettes overtatt av staten som kjøper, er pr. 1. januar 1976 anslått til ca. 275 mill. kroner. I kjøpesummen er innkalkulert halvparten av Hydros andel av oppstartingskostnader ved raffineriet, 7 mill. kroner. Det samlede tilbud fra statens side for 30 pst. av eierinteressene i Mongstad-raffineriet er således foreløpig fastsatt til 257 mill. kroner. Beløpet vil bli justert for eventuelle endringer i Rafinors gjeld pr. 1. januar 1976 i forhold til anslaget. Det ventes ikke store avvik fra det beregnede gjeldsbeløp.

Staten må dessuten betale sin 30 pst. andel av tilleggsinvesteringer som foretas etter 1. juli 1975 og som går ut over de opprinnelige planer for fullføring av raffineriet. Det er i et særskilt brev gitt en spesifikkasjon over slike investeringer. Foreløpige anslag viser et beløp på ca. 2,5 mill. kroner som statens andel.

Av beløpet forfaller 100 mill. kroner den 1. januar 1976. Det gjenværende beløp, foreløpig beregnet til 157 mill. kroner, betales kontant 1. januar 1977 tillagt 9 pst. renter fra 1. januar 1976 beregnet til ca. 15 mill. kroner. Tilleggsinvesteringer, anslått til ca. 2,5 mill. kroner, skal betales 1. mars 1976. På det tidspunkt skal også utestående fordringer, lån til kunder, driftskreditter og andel av lagre, være gjort opp ved et særskilt oppgjør.

For Hydros markedsføringsapparat er den omforente pris 41 mill. kroner. Dette beløp skal oppgjøres mot 6 048 aksjer i NB II etter den kurs som staten har betalt. Hydros andel svarer til 6,72 pst. av aksjekapitalen i NB. Hydro har betinget seg en utløsningsrett.

I henhold til lov av 9. juni 1961 er det gitt tilsagn om fritak for gevinstbeskatning for den del av transaksjonen som er knyttet til markedsføring. Tilsagnet er gitt i henhold til vanlig praksis når en utløsningssum ved en sammenslutning gjøres opp i aksjer.

For så vidt gjelder gevinster knyttet til salg av andel i raffineriet, blir 30 pst. av denne å tillegge Hydros inntekt for regnskapsåret 1977—78 med virkning for inntektsligningen, dersom ikke Hydro innen denne dato har besluttet å bygge et nytt industriareal eller delta i en utvidelse av raffineriet på Mongstad. Dersom styret i Hydro har vedtatt en slik utbygging, blir Hydros kostpris for investeringene nedskrevet med 30 pst. av gevinsten uten fradrag ved inntektsligningen. Dette gir en betinget utsettelse av gevinstbeskatningen.

Ved overdragelsen av eierinteresser i raffineriet trer staten inn som deltaker i de avtaler som er knyttet til raffineriet. Disse avtaler vil måtte bli justert i samsvar med de nye eierforhold i Rafinor.

Når det gjelder markedsføringsapparatet, overtar staten Hydros tankanlegg (ekskl. de som ligger på selskapets eiendommer på Karmøy og Herøya) bensinstasjoner, organisasjon, trekkrettigheter, leveringsavtaler m. v. Hydro kan ikke i et tidsrom på 15 år uten etter Industridepartementets samtykke drive distribusjon og salg av oljeprodukter på det norske marked.

Rammeavtalen har nærmere bestemmelser om at staten vil støtte Hydros innsats innen den petrokjemiske industri for at selskapet skal kunne spille en sentral rolle. Innenfor nærmere avtalte frister skal Hydro ha opsjon på å foreta utbygging av en petrokjemisk industri på Mongstad. Selskapet har erklært seg beredt til å legge frem en plan for Industridepartementet om utbyggingen på Mongstad.

Som i de øvrige avtaler skal det oppnevnes en komité som skal forberede en smidig overtagelse av Hydros raffineri-interesser og markedsføring.

De ansatte i Hydros seksjon skal sikres arbeid og deltagelse i utformingen av den fremtidige organisasjon på samme måte som for ansatte i NB og OK og på like vilkår.

6. Industridepartementets merknader.

Departementet antar at den norske oljeproduksjonen vil bli ca. 47 mill. tonn i 1980, herav vel 5 mill. tonn royaltolje og ca. 6 mill. tonn deltagerolje som Statoil vil få. Dette vil overstige det norske forbruk.

Det er med denne utvikling skapt en ny oljeforsyning som reiser spørsmålet om statens direkte engasjement i raffinering og salg av oljeprodukter. Det har vært en tradisjonell målsetting for landets næringspolitikk å sikre en hensiktsmessig nasjonal kontroll over våre naturressurser og å søke en konkurransedyktig videreforedling av disse ressurser.

Forhandlinger har vist at Norsk Brændselolje er en hensiktsmessig samarbeidspartner for staten. Selskapet har bygget ut et landsomfattende og distriktstvennlig markedsføringsapparat som faller sammen med statens egen målsetting for et oljeselskap. NB har videre ved sin 40 pst. deltagelse i Rafinor A/S & Co., sikret seg en stor eierandel i et raffineri som har betydelige ekspansjonsmuligheter.

Norske OK har etter hvert i visse deler av landet bygget ut et effektivt salgssapparat,

dels i egen regi og dels ved samarbeid med samvirkelag.

Det er Regjeringens syn at Kooperasjonen og staten har sammenfallende interesser ut fra ønsket om på en bedre måte å ivareta de organiserte forbrukeres og de store folkegruppers interesser også på dette viktige vareområde.

Ved en overtakelse av Hydros markedsføringsapparat for oljeprodukter i Norge, foreligger muligheter for en rasjonell samordning av dette apparat med NB's og OK's markedsføring. Hydro har hittil bygget opp et salgsvolum ved en fornuftig utnyttelse av den ledige kapasitet som andre selskaper har ved hjelp av trekkrettigheter o.l. Ved en økning av sitt salg, særlig av bensiner, vil Hydro måtte foreta betydelige investeringer i nye bensinstasjoner, tankanlegg o.l. Ved en samordning av NB, OK og Hydro vil man i stor utstrekning kunne unngå slike investeringer, som ofte vil kreve en langvarig konsesjonsbehandling og som vil bli vesentlig dyrere enn overtagelse av eksisterende stasjoner.

Ved kjøp av halvparten av Hydros interesser i Mongstad-raffineriet vil Hydro i sterkere grad kunne utnytte sine ressurser for en videre utvikling innenfor den petrokjemiske industri.

Målsettingen for det nye selskap vil være å bygge ut og effektivisere den landsomfattende virksomhet som Norsk Brændselolje har etablert. Det bør være en oppgave for NB II å bli en ledende markedsføringsorganisasjon for oljeprodukter i Norge. Det bør bidra til en effektiv og sunn konkurranse med de andre oljeselskaper. NB II bør ikke søke å skape noen monopolstilling på det norske marked. Det bør bli et oljeselskap som på bred front søker å tjene de store konsumentgrupper på en forretningsmessig forsvarlig måte. Innenfor denne ramme vil NB II sammen med de andre oljeselskaper ha et distriktspolitisk ansvar. Det bør ha en forsvarlig avkastning på den investerte kapital.

NB II's virksomhet bør ikke nødvendigvis bli begrenset til det norske marked. Når og hvorvidt NB II også skal bygge opp et markedsføringsapparat i andre land, er et spørsmål som Industridepartementet eventuelt vil komme tilbake til.

For å skape en nær kontakt mellom Statoil og Rafinor, foreslår Industridepartementet at den raffineriandel staten overtar fra Norsk Hydro overdras til kostpris til Statoil.

Rafinors eierinteresser vil etter dette fordeles slik:

NB II	40 %
Statoil	30 %
Norsk Hydro	30 %

Industridepartementet har kommet til at Statoil bør pålegges forsyningsansvaret for NB II's og Statoils andel av raffineriet. I nærmere 2 år har Statoil nå tatt hånd om statens avgiftsolje fra Ekofisk. Det har etter hvert bygget opp en administrasjon med lang erfaring fra internasjonal oljeindustri og med eksperter på råolje- og raffinerisiden.

Med Statoils råoljeansvar og NB II's produktansvar får man en klar ansvarsfordeling mellom de to selskaper. Det vil imidlertid kreves et nært og intimt samarbeid mellom de to selskaper. Små variasjoner i råoljeprisen får store utslag på raffineriets kostnader. Det vil bli behov for en permanent forsyningskomité hvor de to selskaper deltar. Statoil vil få det daglige operatøransvar for denne komité.

Statoils situasjon i dag er den at det har inngått en avtale om leieraftaling med Norske Shell ut 1975. Det er ikke lenger noe behov for å forlenge denne raffineriavtale. Statoil har anmodet om å få overta avgiftsolje for 1. halvår 1976. Den anslåtte årsproduksjon fra Ekofisk i 1976 er ca. 16,3 mill. tonn. Avgiftsolje vil svare til ca. 1,6 mill. tonn, som vil passe godt inn i raffineriets behov. Oljen kan bli overtatt til normpris og avregnet mot normpris (inkl. terminal- og transportutgifter) ved raffineriet.

Industridepartementet vil gå inn for at Statoil blir sikret avgiftsolje inntil videre for årene 1976 og 1977 for raffineriets behov, enten ved direkte leveringer og/eller ved bytteavtaler.

Når det gjelder NB II's kapitalbehov foreslår Industridepartementet at staten bør kunne gi en statsgaranti begrenset oppad til 200 mill. kroner for å sikre den nødvendige driftskreditt.

Før denne garanti blir nyttet, skal ordinære driftskreditter først være anvendt. Garantirammen er skjønnsmessig anslått. Den er beregnet med en viss margin av sikkerhet. Den vil være avhengig av den driftskreditt som kan oppnås. Garantien er forutsatt å kunne bli nyttet overfor Statoils kredittbehov ved transport, lagring og levering av ferdige produkter.

Det vil videre være behov for en statsgaranti på et langsiktig lån i størrelsesorden 50 mill. kroner.

7. Komitéens merknader og tilråding.

Komitéen har under behandlingen av denne sak mottatt informasjonen i tillegg til dem som fremgår av proposisjonen. Komitéen har i den forbindelse hatt møter med representanter fra Industridepartementet, Norsk Hydro A/S, Norsk Brændselolje A/S NKL/Norske OK og Norges Handelsstands Forbund. Komitéen peker på at det foreliggende avtaleverk er utformet som rammeavtaler. Det er nedsatt komitéer som forbereder overgang av aktiva og driftsfunksjoner.

Det er foran i denne innstillingen gitt en del opplysninger om de betalinger som skal finne sted i henhold til de fire rammeavtalene. For å få en samlet oversikt over transaksjoner som staten må foreta etter Regjeringens forslag gis følgende sammenfatning:

Statens kjøp: Kjøp av 85 295 aksjer i Norsk Brændselolje A/S til kurs kr. 6 777,78 pr. aksje.

A. 45 000 BP-aksjer	305,0 mill. kr.
B. 40 295 aksjer på norske hender	273,1 » »
Kjøp av A/S Norske Oljekonsum/Norske OK	39,3 » »
Kjøp av Norsk Hydro A/S, seksjon for markedsføring i Norge	41,0 » »
Kjøp av halvparten av Norsk Hydro A/S,s andeler i Rafinor, inklusive omkostninger	275,0 » »
Totale kjøp	933,4 mill. kr.

Statens salg:

Norsk Hydro A/S overtar 6 048 aksjer i Norsk Brændselolje A/S	41,0 mill. kr.
NKL overtar 1 844 aksjer i Norsk Brændselolje A/S	12,5 » »
Totale salg	53,5 mill. kr.

Samlet netto kjøpesum for staten som skal betales kontant ved disse transaksjonene blir 879,9 mill. kroner som i henhold til avtaleverket skal betales således:

1975	604,9 mill. kr.
1976	100,0 » »
1977	175,0 » »
879,9 mill. kr.	

Da saken blir behandlet i Stortinget først i januar 1976, blir forslaget om bevilgninger i 1975 å overføre til 1976.

I følge proposisjonen skal Statoil overta 13 500 aksjer, tilsvarende 91,5 mill. kroner, i Norsk Brændselolje A/S og de andeler tilsvarende 275 mill. kroner som staten overtar i Rafinor. Det foreslås derfor i proposisjonen at Statoils aksjekapital forhøyes med 366,5 mill. kroner. Det foreslås også at Statoil overtar Hydros andel av Rafinors gjeld, som er 275 mill. kroner.

Endelig foreslås at staten gis fullmakt til å garantere for driftskreditt på inntil 200 mill. kroner i forbindelse med råoljeinnkjøp, transport, lagring og salg av mineraloljeprodukter i regi av Statoil og NB II samt fullmakt til å garantere for inntil 50 mill. kroner for et langsiktig lån til NB II.

Komiteén vil også peke på at staten ved å gå inn i det nye distribusjonsselskapet og i Rafinor også må være med å dele det gjelds-ansvar som overtas. Etter de foreliggende opplysninger har Rafinor pr. i dag ca. 990 mill. kroner i langsiktig gjeld, mens Norsk Brændselolje A/S har en langsiktig gjeld på ca. 177 mill. kroner og Norske OK ca. 30 mill. kroner. Når det gjelder kortsiktig gjeld, har Norske OK ca. 97 mill. kroner og Norsk Brændselolje A/S har en kortsiktig gjeld på ca. 550 mill. kroner. Dette representerer den samlede gjeld for Rafinor og NB II med det derav følgende indirekte gjeldsansvar for staten og de øvrige eiere.

Ved at Norge blir en stor produsent av petroleumsprodukter, ser komitéén det som positivt med et norsk engasjement innen denne sektor.

Komiteén er enig i departementets målsetting om at dette selskapet bør bidra til en effektiv og sunn konkurranse med de utenlandske oljeselskapene på det norske markedet.

Norsk Brændselolje A/S har i dag et landsomfattende distribusjonsapparat og er det tredje største oljeselskap i Norge. Særlig bør det etter komitééns mening legges vekt på den gode distriktsmessige dekning selskapet har for mineraloljeprodukter.

Komiteén har merket seg at BP etter Regjeringens opplegg vil beholde NB's anlegg for smøreoljer og kjemikalier som det fortsatt selv vil distribuere i Norge. BP har i avtalen forbeholdt seg rett til utvidelse av gjenstående aktiviteter i Norge og gjenoppta markedsføring av andre oljeprodukter innen selskapets virkefelt.

Komiteén har festet seg ved at den endelige overdragelsessummen blir satt til 6 777,78 pr. aksje. I kjøpet inngår blant annet

overtakelse av BP's kontrakt om salg av flybensin til SAS. For B-aksjenes vedkommende skal det svares 15 pst. skatt, dette utgjør 25—30 mill. kroner i beskatning av aksjonærene.

Komiteén viser til at det opprinnelige tilbud fra staten var kr. 6 200 — det samme som Saga Petroleum ga for aksjene. Komiteén vil imidlertid bemerke at den gruppe av aksjonærer som solgte til Saga ikke ble beskattet, noe som vil bli tilfelle ved denne anledning.

Som ledd i det foreslåtte avtaleverk har Hydro forpliktet seg til i et tidsrom av 15 år ikke å drive distribusjon av oljeprodukter på det norske marked.

Når det gjelder industriutbyggingen på Mongstad viser komitéén til det som ble sagt i Innst. S. nr. 328 for 1970—71 der det bl. a. heter:

«Komiteén legger avgjørende vekt på at denne utbygging vil kunne danne grunnlaget for en norsk-kontrollert petroleumsindustri med muligheter for en full integrering fra utvinning til foredling og distribusjon av de ferdige produkter. Med de interesser Norsk Hydro allerede har i petroleumssektoren, finner komitéén det riktig at forholdene legges til rette for en slik utvikling på Mongstad.»

Komiteén er oppmerksom på at kommunene har foretatt disposisjoner i tillit til sentrale myndigheters tidligere avgjørelser. Investeringene i offentlige samfunnsoppgaver er allerede betydelige, og kommunene står overfor nye investeringer med det alle første. Skal disse investeringene være økonomisk forsvarlige, må industriutbyggingen på Mongstad gi vesentlig flere arbeidsplasser enn de som knytter seg til raffineriet.

Komiteén vil understreke at raffineriet i dag står sentralt når det gjelder den videre ekspansjon i industrireisningen på Mongstad og vil peke på at forandringer i eierforholdet til raffineriet bør føre til at også de nye eiere blir pålagt et særskilt ansvar når det gjelder å medvirke til en utvidelse av raffineriet, slik at det kan gi grunnlag for en videre industriell ekspansjon.

Komiteén vil understreke at dersom departementets forslag til nye eierforhold blir vedtatt av Stortinget, pålegger det også staten et særskilt ansvar sammen med Norsk Hydro A/S for at det skjer en videre utbygging på Mongstad.

Komiteén vil også understreke at videre planer for Mongstad-utbyggingen bør fremskyndes både for å følge opp de grunnlags-

investeringer som kommunene har foretatt, og for å følge opp de intensjoner som Stortingsmeldingen og innstillingen om Mongstadutbyggingen la opp til.

Komitéen har merket seg at samtlige aktiva og forpliktelser som OK har medgått i den foreslåtte overdragelse. NKL foreslår gitt vedtaksfestet representasjon i selskapets styre, og det er i utkastet til avtale med NKL uttrykt at NKL vil arbeide for at samvirke-lagene engasjerer seg i størst mulig utstrekning i omsetningen av mineraloljeprodukter m. v. i samarbeid med NB II.

Komitéen vil henlede oppmerksomheten på de dårlige driftsresultater som er fremlagt av Norsk Brændselolje og Norske OK for de senere år. Norsk Brændselolje A/S hadde i 1974 et brutto salg på 2149 mill. kroner. Etter de opplysninger komitéen har fått etter at proposisjonen ble fremmet tyder det på at selskapet vil få et driftsunderskudd i 1975 på 34,5 mill. kroner. Norske OK hadde i 1974 en omsetning på 173 mill. kroner og et driftsoverskudd på kr. 336 000. For 1975 ser det ut til at også dette selskapet får et driftsunderskudd, anslagsvis på ca. 3 mill. kroner.

Selskapene har overfor komitéen gitt uttrykk for at de dårlige resultater har sammenheng med de stigende råoljepriser og den nye markedssituasjonen for mineraloljeprodukter. Det hevdes også at det norske prisreguleringssystem hvorved prisene på ferdige produkter holdes nede er en årsak til de dårlige resultater. Etter det som opplyses er dette et forhold som gjelder generelt for selskaper som driver med distribusjon av mineraloljeprodukter.

Komitéen viser til at det i avtaleverket er lagt sterk vekt på å sikre de ansattes stilling under de nye forhold. Reglene er i sin ordlyd utformet noe forskjellig i de forskjellige avtaler, men komitéen har senere fått bekreftet fra departementet at det skal være en likestilling og ikke gis spesielle fortrinn for ansatte fra et bestemt selskap.

Komitéen viser til vedlagte brev fra Industridepartementet av 9. desember 1975 angående brannen på Mongstad. Ved endelig inngåelse av en eventuell avtale går komitéen ut fra at Industridepartementet får fullmakt til å foreta mulige justeringer som brannen måtte ha forårsaket.

Det er delte meninger i komitéen om Regjeringens forslag, hvilket vil fremgå av de påfølgende fraksjonsmerknader.

Komitéens flertall, formannen, Berg, Fossen, Furuseth, Hellem, Kristensen og Reidar T. Larsen, mener det er uheldig om de store multinasjo-

nale selskaper skal ha dominerende innflytelse over forskjellige deler av norsk oljevirksomhet som leting, produksjon, transport, foredling og distribusjon. En samlet nasjonal oljepolitikk krever derfor en norsk innsats på disse felter. I hovedsak kan en slik norsk deltakelse i praksis bare skje ved engasjement fra staten og statlige selskaper.

Når det gjelder den offentlige aktivitet i leting, produksjon og transport fra oljefeltene, er ikke dette omfattet av foreliggende sak. I noen grad blir foredlingssiden berørt. Men proposisjonen dreier seg i det vesentlige om siste ledd i oljevirksomheten — distribusjon.

Da Norge i åra framover — også om en tar sikte på en lavere årsproduksjon enn det det er lagt opp til — vil bli en betydelig eksportør av petroleum, er det blitt særlig viktig å sikre offentlig medvirkning i distribusjon.

Ut fra det prinsipielle syn flertallet har gitt uttrykk for foran, hilser flertallet med tilfredshet at Regjeringen nå legger fram forslag om at staten skal gå inn i distribusjon av norsk petroleum. Flertallet ser dette som en viktig del av norsk oljepolitikk.

Flertallet er klar over at en kunne ha valgt flere måter å sikre samfunnets interesser på innen oljedistribusjon. Når Regjeringen har valgt å foreslå kjøpt et eksisterende selskap, har det flere fordeler. En kan f. eks. overta et innarbeidet apparat, og slipper å øke tallet på bensinstasjoner og andre distribusjonsledd — hvor kapasiteten alt er i største laget.

Når det gjelder valg av selskap, sto det i virkeligheten bare mellom Norsk Brændselolje (BP), Shell og Esso som alle har tjue prosent eller mer av markedet. Flertallet har ikke noe å innvende mot at valget her falt på Norsk Brændselolje. Dermed sikrer en hjemkjøp av British Petroleum's eierinteresser, en får en distriktsmessig fordeling av stasjoner som må være rimelig for et statlig selskap og en får medeierskap i raffineriet på Mongstad, som Norsk Brændselolje driver sammen med Norsk Hydro.

Flertallet finner det riktig at det er tatt opp samarbeid med Norsk Hydro og Statoil med tanke på å sikre foredling av avgifts-olje og Statoils olje. Flertallet ser det også som en fordel at Hydros enn beskjedne distribusjonsnett går inn i det nye selskap, slik at det ikke oppstår konkurranse mellom to tatlig dominerte selskaper.

Flertallet finner det likeledes rimelig med et nært samarbeid mellom det nye selskapet og Statoil som beskrevet i proposisjonen.

Flertallet ser det også som særlig positivt at kooperasjonens eget oljeselskap A/S

Norske Oljekonsum/Norske OK også blir med i det nye selskapet. Dermed blir det et naturlig samarbeid med landets største forbrukersammenslutning, Norges Kooperative Landsforening med nær en halv million medlemmer, fordelt på sju hundre samvirkelag. Med i det nye selskapet kommer gjennom sin deltakelse i OK også Bøndernes Felleskjøp, Norske Boligbyggelags Landsforbund, Norsk Transportarbeiderforbund, Samvirkebanken, Samvirke og OBOS.

Flertallet har ikke noe imot at kooperasjonens andel økes til fem prosent. Det vil ytterligere gi det nye selskapet preg av å være et folkeselskap med økte muligheter til å ivareta forbrukernes interesser.

Flertallet er klar over at det med den nåværende markedssituasjon og prisen på råolje er vanskelig å oppnå tilfredsstillende driftsresultater for oljeselskapene i Norge. Prisreguleringen, som av åpenbare grunner må være streng, bidrar etter selskapenes utsagn til dette. Det nye foretaket må drives etter sunne økonomiske prinsipper. Men en kan etter flertallets syn ikke bare legge en kortsiktig og rent bokholderimessig betraktning til grunn. Det nye selskapet må sees i en videre samfunnsmessig sammenheng, der det også kan bli aktuelt å pålegge det særskilte forpliktelser. Det gjelder f.eks. opprettholdelse av stasjoner i utkantstrøk og mulig sikring av ens bensinpris over hele landet. Flertallet vil peke på den sterke stilling det nye selskapet vil få i distriktene. Flertallet ser det som særlig viktig at selskapet yter god og hensiktsmessig service i de grisgrendte strøk i vårt land.

Vurdert ut fra et slikt grunnsyn er flertallet viss på at et nytt nasjonalt oljeselskap som foreslått, vil være en vinning for vårt land.

Flertallet har merket seg at de forskjellige tiltak som er foreslått i denne proposisjonen beløper seg til nær 900 mill. kroner. Det er således en overføring til samfunnseie av betydelig omfang. Vi vil ha en klar fordel av å sikre norske interesser i oljesektoren uten at det totalt sett vil skje til fortrengsel for andre viktige samfunnsoppgaver.

Flertallet vil også peke på at det ikke vil skape noen valutamessige problemer idet vårt land om noen år vil få betydelige valutaoverskott. Hjemkjøp av denne art vil være en naturlig måte å nytte valutaoverskott på.

Så langt flertallet kan bedømme synes de foreslåtte vilkår og avtaler rimelige. Flertallet vil understreke betydningen av at vi her finner fram til en helhetsløsning.

Flertallet ser det som nødvendig at statens utvidede engasjement i oljesektoren

også omfatter raffinieret på Mongstad. Det nye Rafinor vil falle naturlig inn i bildet bl. a. for et norsk-svensk samarbeid der norske raffinerte produkter kan finne et marked i Sverige. Flertallet vil understreke at de ser virksomheten på Mongstad som en del av vår nasjonale oljepolitikk.

Flertallet viser til St. meld. nr. 81 for 1974—75, Innst. S. nr. 402 for 1974—75 og til debatt og votering i Stortinget 9. juni 1975 vedrørende det statlige engasjement i oljedistribusjonen.

Flertallet vil også vise til tidligere uttalelser om distribusjon i statlig regi og til følgende uttalelser om denne prinsipielle holdning i Innst. S. nr. 402 for 1974—75 hvor komitéens medlemmer, formannen, Berg, Fossen, Furuseth, Hellem og Kristensen peker på «at såvel raffinering som distribusjon er av de oppgaver som Statoil som et integrert selskap bør ta seg av». Komitéens medlem Reidar T. Larsen mener «at statens engasjement i oljesektoren etter hvert må utvides også til distribusjon i Norge».

Flertallets klare holdning til den prinsipielle side av saken ble ytterligere understreket ved den votering som fant sted over Toralf Westermoenes forslag på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, og som blant annet gikk ut på

«at staten ikke går til en utvidelse av sin virksomhet til også å omfatte raffinering og distribusjon før Stortinget har hatt anledning til å drøfte planene, også på prinsipielt grunnlag.»

Forslaget ble imidlertid forkastet med 69 mot 65 stemmer. Dette betyr at Regjeringen hadde den nødvendige tilslutning i Stortinget til å arbeide videre med saken etter de retningslinjer som var trukket opp for et statlig engasjement for oljedistribusjon.

Komitéens medlemmer formannen, Berg, Fossen, Furuseth, Hellem og Kristensen vil understreke betydningen av at vi finner fram til en helhetsløsning. En oppfølging av deler av de framlagte avtaler og forkastelse av andre kan lett lede til at så vel hjemkjøp som samfunnsmessig overtakelse ikke vil bli virkeliggjort. Og det vil etter disse medlemmers syn være et brudd med de mål vi bør sette for norsk oljepolitikk.

Når det gjelder A/S Rafinor, mener disse medlemmer at man ved den nye eierform har funnet en rimelig avveining mellom de forskjellige hensyn.

Slik disse medlemmer ser det vil

mulighetene for en effektiv utnyttning av raffineriet bli større ved at det nye selskapet og Statoil blir med. Den avgiftsolje som staten får av all produksjon på norsk sokkel og Statoils egen produksjon vil etter hvert bli betydelig. Denne råolje vil danne grunnlaget for en omfattende raffinering på Mongstad, og staten vil slippe å bli henvist til tilfeldig leieraffinering.

Disse medlemmer vil understreke at Norsk Hydro med tretti prosent av raffineriets kapasitet og de avtaler som er inngått om levering av nafta vil være sikret råstoff til sin nåværende petrokjemiske industri. Ved en mulig utbygging av raffineriet har staten gitt Hydro sikkerhet for råstoff til en utbygging av petrokjemisk industri på Mongstad. Disse medlemmer har også merket seg at staten har gitt tilsagn om å støtte Hydro for å sikre selskapet et konkurransekyktig råstoffgrunnlag ved ekspansjon i framtida.

Disse medlemmer har merket seg at Norsk Hydro ved denne avtale sikres en kapitaltilførsel på 257 mill. kroner til videreføring av petrokjemisk industri. Disse medlemmer ser det som naturlig at disse midler i første rekke nyttes til en videre utbygging på Mongstad. Disse medlemmer viser også til de gunstige vilkår som er tilrettelagt for en videre ekspansjon for Hydro på Mongstad, som anført i proposisjonen.

Slik disse medlemmer ser det, gir de foreslåtte avtaler bedre muligheter for å sikre utbyggingen på Mongstad. For distriktsutbyggingen i Nord-Hordland er dette en god løsning som bør samle bred oppslutning.

Når det gjelder driften ved raffineriet på Mongstad viser disse medlemmer til at det er oppnådd enighet mellom Norsk Hydro og Industridepartementet slik det går fram av avtalen. Disse medlemmer går ut fra at den ekspertise og kunnskap som selskapet står for vil bli fullt utnyttet.

Disse medlemmer er enig i at det inngås en operativ avtale mellom Rafinor A/S & Co. og Hydro for den første større utvidelse av raffineriet.

Disse medlemmer vil understreke nødvendigheten av at Rafinor blir i stand til å drive raffineriet på en effektiv og betryggende måte. En går ut fra at det nye styret i Rafinor avklarer spørsmålet om en avtale om operativt ansvar og teknisk assistanse med Norsk Hydro og eventuelt andre om den løpende drift.

Komitéens medlem Reidar T. Larsen viser til at SV ved en rekke an-

ledninger har gått inn for at det blir opprettet et selskap som tar seg av statens oppgaver i den innenlandske distribusjon av oljeprodukter. Det må etter SV's mening etableres som et selvstendig selskap som ikke er underlagt andre statsselskaper, og dette medlem konstaterer at hjemkjøpet av Norsk Brændselsolje (BP) og opprettelsen av NB II innebærer en slik løsning.

Dette medlem er imidlertid imot at et rent privatkapitalistisk foretak som Saga-gruppen blir tatt med som partner også i dette selskapet. Dette tyder på at Regjeringen er innstilt på at Saga-gruppen skal være sikret deltakelse i alle nye selskaper innen oljesektoren som staten organiserer. Dette medlem er for en full innløsning av alle eierinteresser i Norsk Brændselsolje, om nødvendig gjennom ekspropriasjon, og vil fremme følgende forslag:

Oljeselskapet NB II organiseres med følgende eierfordeling:

Staten v/Industridepartementet	76,28 %
Statoil	15,00 %
Norsk Hydro	6,72 %
NKL	2,00 %

Subsidiært vil dette medlem støtte Regjeringens forslag.

Dette medlem vil videre peke på at den foreslåtte nyorganiseringen av oljeraffineriet Rafinor ikke fører til en tilfredsstillende ordning hvor de folkevalgte organers kontroll er sikret. Raffineriet vil riktignok bli eid av 3 selskaper hvor staten har majoritet eller fullt eierskap, men organiseringen som et underselskap innebærer en betydelig svekkelse av statsrådets ansvar og av såvel Stortingets som Riksrevisjonens kontroll.

Dette medlem vil derfor gå inn for at staten overtar alle aksjer i Rafinor, og gjør det til et selvstendig statlig selskap. Det er en forutsetning at en slik overtakelse ikke skal ha noen konsekvenser for de rettigheter Norsk Hydro er sikret etter den foreslåtte avtale hverken når det gjelder leveranser eller videre utbygging av petrokjemisk industri på Mongstad.

I samsvar med dette stilles følgende forslag:

Staten overtar alle aksjer i oljeraffineriet Rafinor.

Selskapet organiseres som et selvstendig statlig selskap.

Dette medlem støtter subsidiært Regjeringens forslag, og viser ellers til flertallets merknader.

Komitéens mindretall, Austrheim, Eika, Helland, Sirevaag, Vattekar, Vigestad og Westermoen, viser til at departementet i St. meld. nr. 81 for 1974—75 uttalte følgende om saksbehandlingen i forbindelse med mulige investeringer i raffineri og distribusjonsanlegg:

«Spørsmålet om selskapets engasjement i raffineri og distribusjonsanlegg har, som påpekt av selskapet, sider med både industripolitiske og handelspolitiske implikasjoner i tillegg til de rent forretningsmessige. Disse spørsmål vil måtte utredes og vurderes meget nøye av de berørte myndigheter i samarbeid med Statoil. Et utvalg med representanter for de berørte departementer arbeider med spørsmålet.»

Dette er også i hovedtrekk gjengitt i Industrikomitéens innstilling (Innst. S. nr. 402 for 1974—75).

Arbeiderpartiets fraksjon uttalte i Innst. S. nr. 402 bl. a.:

«Disse medlemmer går . . . ut fra at saken, når den er utredet, vil bli forelagt Stortinget.»

Den ikke-sosialistiske fraksjon uttalte bl. a. at utredningsutvalget også burde

«undersøke mulighetene for at behovet for raffinering og distribusjon av norsk olje kan dekkes gjennom et integrert samarbeid mellom andre norske selskaper.»

Mindretallet viser videre til følgende fraksjonsuttalelser i Innst. S. nr. 402, hva gjelder realiteten:

Senterpartiets, Kristelig Folkepartis og Venstres medlemmer:

«Statoil bør i den nåværende utviklingsfase konsentrere seg om undersøkelse, utvinning og ilandføring av gass og olje. Selskapet bør på dette stadium avstå fra mere omfattende engasjement i industriell virksomhet. En slik prioritering av selskapets oppgaver vil dempe det store kapitalbehov, gi større økonomisk handlefrihet når det gjelder å regulere utvinningsnivået og redusere den økonomiske risiko.»

Høyres medlemmer:

«Statoil må inntil videre ikke utvide sitt kapitalbehov ved boring for egen regning og risiko, basevirksomhet, raffinering, distribusjon, databanketablering m. v.»

I Stortinget stemte alle disse partiers representanter samlet for følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for

- at Statoil i den nåværende utviklingsfase konsentrerer sin virksomhet om undersøkelse, utvinning og ilandføring av gass og olje
- at staten ikke går til en utvidelse av sin virksomhet til også å omfatte raffinering og distribusjon før Stortinget har hatt anledning til å drøfte planene, også på prinsipielt grunnlag.»

Mindretallet vil fastslå at det både ut fra meldingen og ut fra innstillingen klart måtte forstås at det ville finne sted en saksbehandling der man først fikk spørsmålet om raffinering og distribusjon utredet i sin alminnelighet og at Stortinget deretter fikk anledning til å drøfte utredningen, og at man så på grunnlag av Stortingets behandling kunne oppta eventuelle forhandlinger.

Regjeringspartiets egne fraksjonsmerknader inneholder etter mindretallets oppfatning en klar forståelse om at en utredning ville bli fremlagt for Stortinget.

Den 9. juni 1975, samme dag som stortingsdebatten skulle finne sted, ble det imidlertid kjent gjennom pressen at forhandlinger om overtakelse av BP allerede hadde pågått gjennom lengre tid. Mindretallet mener denne fremgangsmåten ikke samsvarer med den fremgangsmåte som ble skissert i meldingen og som lå til grunn for komitéens behandling, og heller ikke er i samsvar med de uttalelser som ble gitt i regjeringspartiets fraksjonsmerknader.

Mindretallet finner det kritikkverdig at departementet driver konkrete forhandlinger om kjøp av spesielle selskaper, når det samtidig er klart forstått at Stortinget skal diskutere de prinsipielle sider først. Slike konkrete forhandlinger kan ikke kalles «utredning» i «et utvalg med representanter for berørte departementer». Stortinget har ikke fått anledning til å drøfte det Regjeringen selv omtaler som «industripolitiske og handelsmessige implikasjoner». Det er ikke avklart noe om eventuelle leveranser til Sverige. Det er ikke avklart noe om den videre utbygging på Mongstad, herunder spesielt kapasiteten ved Rafinor A/S. Spørsmålet om markedsføring utenfor Skandinavia er overhode ikke vurdert.

I stedet for en melding legger Regjeringen nå frem et fullt ferdig forhandlingsresultat der en rekke selskaper er involvert, samtidig som Stortinget settes under et sterkt tidspress.

Mindretallet viser til at det i Innst. S. nr. 381 for 1973—74 heter som punkt 1 i komitéflertallets (de ikke-sosialistiske partier og Arbeiderpartiet) oppsummering:

«Oljevirkksomheten må være undergitt samfunnsmessig styring og kontroll gjennom folkevalgte organer.»

Mindretallet understreker at «folkevalgte organer» ikke kan være noe annet enn Stortinget, og mener at fremgangsmåten i denne sak ikke tilfredsstiller dette krav om folkevalgt styring.

For fremtiden må Stortinget ha full anledning til å vurdere de prinsipielle sider på fritt grunnlag før nye skritt tas i oljepolitikken.

Mindretallet er ikke tilfreds med at en slik prinsipiell drøftelse ikke har funnet sted i dette tilfelle. Mindretallet vil således fortsatt understreke behovet for at hele saksområdet blir utredet og drøftet av Stortinget før man binder seg endelig til bestemte løsninger.

Under henvisning til det som er sagt foran, og det de samme medlemmer uttaler nedenfor om hvorledes de foreliggende spørsmål bør løses, vil mindretallet rå til at Regjeringens proposisjon blir avvist, og at man i stedet får utredet ulike alternative organisasjonsformer før et nytt norsk oljeselskap blir etablert.

Komiteéns medlemmer Austrheim, Eika, Helland, Vigestad og Westermoen

- ser det som positivt at det vert arbeidd for å få etablert eit reint norsk oljeselskap som både kan stå for distribusjon og marknadsføring av oljeprodukt produsert av norsk råolje og vera med å sikra ein sunn forretningsmessig konkurranse på den innanlandske marknaden
- er samd i at eit slikt nasjonalt oljeselskap vert søkt etablert gjennom oppkjøp av eitt eller fleire eksisterande oljeselskap i verksemd på den norske marknaden slik at ein samstundes kan oppnå ein større rasjonaliseringseffekt innan denne del av norsk næringsliv
- ser det som ei oppgave for staten å medverka til etablering og drift av eit slikt nasjonalt oljeselskap.

Desse medlemmer kan med utgangspunkt i denne grunnhaldning sjå at det kan vera eit alternativ å byggja opp eit nasjonalt oljeselskap på basis av Norsk Brændselolje A/S, A/S Norske Oljekonsum/Norske O.K. og Norsk Hydro A/S's seksjon for markedsføring i Norge og at etableringa må sjåast i relasjon til og få konsekvenser for eigar- og ansvarstilhøva ved Rafinor A/S på Mongstad, men har ikkje teke stode til kva for selskap som bør gå inn i det nye norske oljeselskapet.

Desse medlemmer vil i denne samanheng minna om at Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet og Venstre sine representantar den 9. juni i år røysta for eit framlegg om at om staten ikkje må gå til utviding av verksemda si til også å femna om raffinering og distribusjon før Stortinget har hatt høve til å drøfte planane på prinsipielt grunnlag. Eit slikt høve har Stortinget ikkje fått. St. prp. nr. 20 gjev og eit dårleg grunnlag for ei slik prinsipiell drøfting av dei mange og innfløkte problem som ein møter i denne delen av norsk oljepolitikk. Regjeringa fremjar i proposisjonen eit konkret framlegg basert på inngåtte avtalar med fleire selskap og utan først å vurdera prinsipielt ulike alternative løysingar t.d. når det gjeld strukturen i det nye nasjonale oljeselskapet. Dermed er Regjeringa si prestisje vorte bunde til ei bestemt løysing og Stortinget fått tilsvarande reduserte muligheter til å påverka resultatet.

Desse medlemmer vil soleis peika på at Stortinget på førehand burde ha fått materiale for og gjeve høve til ei gjennomgripande drøfting av slike spørsmål som:

- a. Omfanget av private norske firmaers og organisasjonars deltaking i det nye nasjonale oljeselskapet. Sentralt står sjølsagt her Norsk Hydro A/S, men Regjeringa sitt eige framlegg syner og at andre private firma og grupper av firmaer er aktuelle som arbeidspartnarar (N.K.L., Saga-gruppen). Dette spørsmålet har ei økonomisk side. Då breiare det nasjonale engasjement i selskapet vert, då betre utsikter er det til at tiltaket verkeleg kjem til å spela den rolla det bør ha i norsk oljepolitikk. Men det har og ei sær sars viktig prinsipiell side som går på maktkonsentrasjon/maktfordeling, effektiv folkevald kontroll m.m. og som særleg vert aktualisert når statens del i selskapet vert so stor som 85 pst. som i framlegget frå Regjeringa.
- b. Statoil's rolle i selskapet, både som medeigar og deira eventuelle ansvar for selskapets forsyning med råolje.
- c. Selskapets eige engasjement i raffinering og foredling, herunder dei spørsmål som reiser seg i samband med A/S Rafinor og Mongstadutbygginga.
- d. Spørsmålet om og i kva mun selskapet skal ta sikte på å engasjera seg i markedsføring utanfor landets grenser.

Desse medlemmer må konstatera at i og med at Stortinget ikkje har fått lagd fram for seg det materiale som er turvande for grundig å kunne vurdere m. a. desse sentrale

spørsmål, har Stortinget heller ikkje fullgodt grunnlag for å kunne vurdera om den løysinga Regjeringa har gjort framlegg om er ei god løysing.

Dertil kjem at det ut frå dei avgrensa opplysningar som ligg føre, kan reisast rettkome tvil om dei økonomiske sidene ved prosjektet. Spesielt gjeld dette i kva mun det nye selskapet med utgangspunkt i dei sers store summer som etter framlegget krevst for å gjenomføra sjølve etableringa, økonomisk vil makta oppgåva si utan ei omlegging av prispolitikken på dette omkverve eller jamnlege tilførsler av kapital frå staten.

Desse medlemmer vil og peika på at slik dei grunnleggjande rammeavtalane er utforma femner dei ikkje berre om kjøp av aksjar og aktiva for å etablere selskapet, men fastlegg samstundes den struktur og utforming det nye selskapet skal få.

Ut frå ei samla vurdering av alle desse momentene, finn desse medlemmer ikkje å kunne røysta for at eit nytt nasjonalt oljeselskap vert etablert på det grunnlag og etter dei linene som er lagt opp i St. prp. nr. 20.

Som nemnd framføre er desse medlemmer samde i at det vert arbeidd for å få etablert eit reint norsk oljeselskap ved oppkjøp av eit eller fleire eksisterande oljeselskap i verksemd på den norske marknaden. Desse medlemmene vil gjera framlegg om at Regjeringa — som eit første steg i dette arbeidet — får fullmakt til å kjøpa A-aksjane i Norsk Brændselolje A/S på det grunnlag som ligg føre i proposisjonen.

• Før ein går vidare i arbeidet med å skipa eit slikt nytt nasjonalt oljeselskap vil desse

medlemene gjera framlegg om at Stortinget får høve til å drøfta med utgangspunkt i ei melding frå Regjeringa på breidt prinsipielt grunnlag korleis raffinering og distribusjon av oljeprodukt bør organiserast. Ein går ut frå at dei spørsmål som er teke opp under punktane a—d framføre, vert vurdert i meldinga. Likeeins bør det vurderast korleis raffineringsskapasiteten vår bør utviklast og kva for konsekvensar det bør få på marknadsføringssida. Ein går vidare ut frå at det i meldinga vert vurdert ulike alternativ med omsyn til eigarstrukturen i det nye selskap og i Rafinor A/S. Desse medlemmene vil i denne samanhengen peika på at Norsk Hydro A/S er ei solid og vel innarbeidd bedrift med økonomisk styrke og med allsidig kompetanse også innan oljeverksemd og petrokjemi. Desse medlemmene føreset at Norsk Hydro A/S i alle høve må spela ei sentral rolle når den endelege organiseringa av raffinering og distribusjon skal formast ut og at det vert funne fram til ei fullnøyande sikring av råstoffgrunnlaget for selskapets verksemd på dette felt. Desse medlemmene går og ut frå at Norsk Hydro A/S framleis skal ha operatøransvaret for Rafinor A/S.

Når det gjeld spørsmålet om Statoil i relasjon til eigarstrukturen i det nasjonale oljeselskap, viser desse medlemmene til sine fraksjonsmerknader i Innst. S. nr. 402 for 1974—75.

Idet ein syner til fellesmerknadene frå Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre og særmerknader ovanfor, vil Austrheim, Eika, Helland, Vigestad og Westermoen rå Stortinget til å gjera slikt vedtak:

I.

Regjeringa gis fullmakt til å kjøpa A-aksjane i Norsk Brændselolje A/S på det grunnlag som ligg føre.

II.

På statsbudsjettet for 1976 vert løyvt under følgjande kapittel:

Kap. 967. (Nytt.) Norsk Brændselolje A/S.

90. Aksjekjøp, kan overførast kr. 305 000 000

III.

Regjeringa blir beden om å legge fram ei stortingsmelding som gir høve til på breidt prinsipielt grunnlag å drøfta organiseringa av raffinering og distribusjon av oljeprodukt.

Komitéens medlemmer Sirevaag og Vattekar vil anføre:

A. Prinsipielt syn på statsdrift.

Disse medlemmer mener at statens primæroppgave i forhold til næringsvirksom-

het er å fastlegge rammebetingelser og utøve kontroll- og overvåkingsoppgaver. Etter disse medlemmers mening utelukker ikkje dette at staten også selv kan engasjere seg direkte i f. eks. industri, men det innebærer at omfanget av statens direkte engasje-

ment må begrenses, og at staten må la private ta eieransvaret dersom det ikke foreligger tungtveiende grunner for noe annet.

Enhver statlig næringsvirksomhet reiser en rekke prinsipielle og praktiske problemer, først og fremst konflikten mellom bedriftens naturlige behov for raske avgjørelser og handlefrihet på den ene side, og Stortingets like naturlige krav om styring og kontroll på den annen. Denne konflikt er særpreget for statsbedrifter, og mulighetene for å løse den blir raskt redusert i takt med økningen i omfanget av den statlige kommersielle virksomhet.

Et stort omfang av direkte statlige eierinteresser i industri og handel vil derfor øke faren for at det oppstår maktkonsentrasjoner som kan arbeide med statlige privilegier i ryggen, men uten en effektiv folkevalgt kontroll. Disse medlemmer mener at en slik utvikling vil være i strid med de desentraliserings- og maktspredningshensyn som disse medlemmer vil prioritere.

Det nye distribusjonsselskap er tenkt å skulle arbeide i konkurranse med andre selskaper. Disse medlemmer vil peke på at det bringer staten inn som en direkte deltager i konkurransen, noe som kan svekke statens rolle som nøytral kontrollinstans.

Disse prinsipielle innvendinger mot statsdrift må få gjennomslagskraft når det ikke kan pekes på enda viktigere hensyn som berettiger statsdrift. Regjeringen har i proposisjonen praktisk talt ikke gjort forsøk på å begrunne sitt forslag om et så sterkt statsengasjement.

B. Nærmere om synet på raffinering og distribusjon.

Når forslaget fra Regjeringen foreligger som nå, er det nødvendig å uttale seg om visse sider av saksfeltet.

Disse medlemmer vil således gi uttrykk for sin interesse for at det blir utviklet et rasjonelt raffinerings- og markedsføringsapparat. Disse medlemmer mener også det vil være riktig å dekke en del av det norske behov ved norsk-kontrollerte oljeselskaper engasjert i videreforedling og markedsføring av olje og avledede produkter. I tillegg til den kontroll staten til enhver tid vil kunne utøve over markedet gjennom lovverket og prisbestemmelser, vil et slikt norsk-kontrollert oljeselskap gjennom sin markedsandel kunne bidra til en sunn forretningsmessig konkurranse basert på rimelig avkastning gjennom alle ledd og under generell ivaretagelse av norske nasjonale interesser.

Disse medlemmer antar at det vil være en samfunnsmessig feildisponering av

ressurser å gå til oppbygging av et helt nytt raffinerings- og distribusjonssystem, og er derfor enig i at det norsk-kontrollerte oljeselskap bør baseres på overtakelse av allerede eksisterende distribusjonsanlegg.

Disse medlemmer viser til at alle større distribusjonsselskaper som opererer i Norge har utenlandske flertallsinteresser. Etablering av et norsk selskap uten å bygge opp et helt nytt distribusjonsapparat må derfor medføre hjemkjøp av utenlandske eierinteresser til norske hender. Disse medlemmer går inn for at det blir foretatt slike hjemkjøp, men mener at det foreliggende forslag ikke danner noe tilfredsstillende grunnlag for dette.

Disse medlemmer er blitt kjent med at flere norske selskaper på forskjellige tidspunkter har vært interessert i å engasjere seg i distribusjon og raffinering. Disse medlemmer regner med at denne interessen fortsatt vil være til stede dersom myndighetene legger forholdene til rette for det. Disse medlemmer understreker derfor at det kan være mange alternative fremgangsmåter å velge for å nå målet om hjemkjøp av utenlandske interesser med sikte på etablering av et norsk selskap.

C. Vurdering av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer vil peke på at Regjeringen ikke har begrunnet sitt standpunkt om statsdrift av det nye selskap ut over en henvisning til «Regjeringens oljepolitikk».

Disse medlemmer må da gå ut fra at standpunktet er rent politisk, og ikke økonomisk begrunnet. Disse medlemmer kan ikke ut fra et like enkelt resonnement hverken godta eller uten videre avvise statsdeltagelse. Med de svake begrunnelser som er gitt, kan disse medlemmer ikke slutte seg til Regjeringens opplegg.

Disse medlemmer vil videre peke på at den foreslåtte transaksjon også rent økonomisk er meget tvilsom for staten. Omkostningene er uforholdsmessig store. Disse medlemmer mener det er grunn til å reise stor tvil om en prisvurdering som i så liten grad tar utgangspunkt i selskapets inntjeningsmuligheter.

Den pris som er avtalt pr. aksje for Norsk Brændselolje er svært høy. Konsernets bokførte verdi pr. 31. desember 1974 var 174,6 mill. kroner. Reserveene i Rafinor kan anslås til 50—60 mill. kroner. Det er meget stor avstand mellom disse verdier og den avtalte pris som tilsvarer 610 mill. kroner for hele konsernet.

I tillegg til dette kommer utsiktene til be-

tydelige underskudd de nærmeste årene. Selskapets resultat etter skatter og ordinære avskrivninger, men før ekstraordinære poster, er beregnet til et underskudd på ca. 2 mill. kroner i 1974. For 1975 er det for komitéen fremlagt en driftsanalyse som gir et underskudd på 34,5 mill. kroner, men dette er ikke korrigert for ekstraordinære poster. Underskuddet vil sannsynligvis bli enda større i 1976, minst 40 mill. kroner med uforandret drift.

Endelig vil disse medlemmer peke på at Norsk Brændselolje har langsiktig gjeld på 177 mill. kroner og kortsiktig gjeld på 533 mill. kroner. Det virker dessuten helt unødvendig at Staten ikke bare skal utløse de engelske aksjonærer, men også de norske. Disse medlemmer kan ikke se at nasjonale hensyn taler for en utløsning av de norske interesser. Det forhold at avtalen også omfatter disse gjør transaksjonen uforholdsmessig dyr.

Når det gjelder Norske OK, kan disse medlemmer ikke se at det er begrunnet hvorfor selskapet skal bringes inn i transaksjonen ved statskjøp. OK's markedsandel er så lav at dette ikke kan sies å bidra vesentlig til å gjøre omsetningen av raffinerte produkter mer rasjonell. Dertil kommer at prisen også for dette kjøpet er svært høy. Differansen mellom aktiva og passiva er i proposisjonen oppgitt å være ca. 20 mill. kroner, mens den avtalte pris er på 41 mill. kroner. Selv om reelle verdier kan være større enn 20 mill. kroner, forekommer differansen disse medlemmer å være svært stor. Dessuten viser disse medlemmer til at Norske OK har en kortsiktig gjeld på 97 mill. kroner og langsiktig gjeld på 30 mill. kroner. Når man også tar hensyn til de meget svake inntjeningsmuligheter i selskapet, finner disse medlemmer ikke å kunne slutte seg til dette kjøpet.

Disse medlemmer viser til at netto direkte utbetalinger over statskassen er beregnet til ca. 880 mill. kroner. Hertil kommer at Staten og statsoljeselskapet pådrar seg betydelige gjeldsposter, både de som er nevnt foran og de som følger med Rafinor A/S. Statens matematiske andel av disse gjeldsposter er beregnet til 820 mill. kroner i langsiktig gjeld og ca. 500 mill. kroner i kortsiktig gjeld. Regjeringen foreslår videre at Staten garanterer for 200 mill. kroner i driftskreditt og 50 mill. kroner i langsiktig lån, begge til NB II.

Tilsammen representerer dette svært store utgifter og forpliktelser som Staten direkte eller indirekte pådrar seg. Disse medlemmer mener dette er uforsvarlig.

Etter disse medlemmers mening er det intet som tyder på at NB II vil få en forsvarelig inntjeningssevne. Det er tvert imot grunn til å vente betydelige driftsunderskudd i de kommende år. Disse medlemmer har tidligere nevnt situasjonen for Norsk Brændseloljes vedkommende. I tillegg kommer at også Norske OK ligger an til store underskudd. Istedenfor at det nye selskapet selv kan ventes å tjene inn sin gjeld, er det derfor snarere fare for at Staten må bidra med stadige kapitaloverføringer for å dekke både gjeld og løpende underskudd.

Disse medlemmer vil endelig peke på at proposisjonen gir svært uklare opplysninger om en rekke sider ved de forskjellige transaksjoner. Dette gjelder aktiva og avtaler som overføres fra den ene til den annen part, og det gjelder hvilket provenytap Staten må påregne ved de skattefordeler som er gitt. På grunn av disse mangelfulle opplysninger har disse medlemmer ingen mulighet for å vurdere slike forhold.

De store anskaffelsesomkostninger, gjeldsforpliktelsene og utsiktene til store underskudd gjør imidlertid i seg selv at disse medlemmer heller ikke ut fra en rent økonomisk betraktning kan akseptere denne løsningen.

D. Alternativ.

Som nevnt under punkt B er disse medlemmer allikevel tilhengere av at det blir etablert et norskeiet distribusjonsselskap, og at det foretas nødvendige hjemkjøp for å få i stand dette.

Ut fra det som er sagt foran, vil imidlertid disse medlemmer avvise Regjeringens forslag til å realisere dette mål.

Disse medlemmer mener at Regjeringen bør ta initiativ til at det blir dannet en gruppe av norske interessenter som får til formål å etablere et norsk distribusjonsselskap for olje, basert på ett eller flere av de allerede eksisterende selskaper.

Disse medlemmer forutsetter at myndighetene vil stimulere en slik selskapsdannelse ved hjelp av skattefordeler m.v. på samme måte som foreslått i proposisjonen for de transaksjoner Regjeringen foreslår.

Disse medlemmer kan tenke seg at både Norsk Hydro og norske aksjeselskaper med bred eiersammensetning bør kunne delta i en slik kjøpergruppe.

Disse medlemmer mener at kjøpergruppen både bør kunne vurdere hjemkjøp av de britiske aksjene i Norsk Brændselolje og flertallsinteresser i eventuelle andre selskaper, slik at den står fritt i sitt endelige valg.

Disse medlemmer har også overveiet det alternativ som lanseres av Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, og som går ut på at Staten straks kjøper A-aksjene i Norsk Brændselolje til den avtalte pris, og at man senere tar stilling til et videresalg til andre norske interesser. Disse medlemmer mener at dette alternativ er bedre enn Regjeringens forslag.

Når disse medlemmer allikevel ikke anbefaler en slik løsning, er det fordi den avtalte pris er så høy at det er svært lite rimelig å vente at andre norske kjøpere skal være villige til å overta aksjeposten til samme pris. Disse medlemmer finner det gunstigere at de naturlige norske kjøpere selv kan stå fritt til å forhandle med de utenlandske selgerne.

Disse medlemmer ville, ut fra det som er sagt foran under A, sett det som uheldig om Staten var blitt sittende med A-aksjene av mangel på kjøpere til den pris det her dreier seg om. Et eventuelt salg til lavere pris ville påført Staten betydelige tap, som disse medlemmer ikke ser som hverken nødvendig eller ønskelig.

E. Nærmere om markedsføring av olje-produkter.

Disse medlemmer vil vise til det som er sagt i fellesmerknadene mellom Høyre, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre om de mangelfulle utredninger og prinsippdiskusjoner omkring fremtidig markedsføring av norske oljeprodukter.

Disse medlemmer viser til at Norsk Hydro allerede er i gang med å etablere seg på det svenske og danske marked. De oljeresurser Norge vil få til disposisjon fra kontinentalsokkelen er også så store at spørsmålet om markedsføring utenfor Skandinavia er aktuelt.

Disse medlemmer forutsetter at Norsk Hydro blir sikret tilstrekkelig råstofftilgang og at selskapet også får spille en sentral rolle innenfor raffinering og distribusjon. Spesielt går disse medlemmer ut fra at Norsk Hydro fremdeles skal ha operatøransvaret for Rafinor A/S, uansett hvordan eierforholdene i de ulike selskap blir ordnet.

Disse medlemmer mener at Stor-

tinget bør få anledning til å diskutere markedsføringen både på det norske, skandinaviske og europeiske marked etter at selskapsstrukturen er avklart, uansett hvilke løsninger som blir sluttresultatet av Stortingets behandling.

I sammenheng med dette må også den fremtidige norske raffineringsskapasiteten drøftes.

Disse medlemmer vil derfor foreslå at Regjeringen blir bedt om å legge frem en stortingsmelding om raffinering og distribusjon av norske oljeprodukter.

F. Forslag til vedtak.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer ta opp følgende forslag til vedtak under behandlingen i Stortinget:

I.

Stortinget ber Regjeringen ta skritt med sikte på dannelsen av en gruppe av norske interessenter med formål å etablere et norsk distribusjonsselskap for olje, fortrinnsvis ved kjøp av eksisterende distribusjonsanlegg.

II.

Regjeringen bes legge frem en stortingsmelding om raffinering og distribusjon av oljeprodukter.

Komiteén viser ellers til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I.

Stortinget godkjenner følgende avtaler med de utsettelse som avtalepartene er blitt enige om:

1. Rammeavtale mellom staten v/Industridepartementet og styret i Norsk Brændselolje A/S av 9. juni 1975.
2. Rammeavtale mellom staten v/Industridepartementet og A/S Norsk Oljekonsum/Norske OK av 29. august 1975.
3. Rammeavtale mellom staten v/Industridepartementet og Norsk Hydro A/S av 6. oktober 1975.
4. Samarbeidsavtale mellom staten v/Industridepartementet og Norges Kooperative Landsforening av 7. oktober 1975.

II.

På statsbudsjettet for 1976 bevilges under følgende kapitler:

Kap. 967. (Nytt.) Norsk Brændselolje A/S.

90. Aksjekjøp kr. 578 111 000

Kap. 972. (Nytt.) A/S Norsk Oljekonsum/Norske OK.

90. Aksjekjøp kr. 26 807 000

Kap. 979. Norsk Hydro A/S.

92. (Ny.) Kjøp av aktiva kr. 100 000 000

III.

Stortinget gir samtykke til:

1. Den norske stats oljeselskap A/S får overdratt 13 500 aksjer i det omorganiserte Norsk Brændselolje A/S (NB II) til en verdi av i alt 91,5 mill. kroner.

Den norske stats oljeselskap A/S får videre overdratt halvparten av Norsk Hydro a.s.' kommandittinnskudd i Rafinor A/S & Co. og halvparten av Norsk Hydro a.s.' aksjekapital i Rafinor A/S med de rettigheter og plikter som følger av dette, til en verdi av 257 mill. kroner med tillegg av renter og tilleggsinvesteringer til et anslått beløp av 18. mill. kroner, samlet verdi ca. 275 mill. kroner.

Aksjekapitalen i Den norske stats oljeselskap A/S forhøyes med et beløp som tilsvarer de overførte verdier, tilsammen ca. 366,5 mill. kroner.

2. Norges Kooperative Landsforening får overført 1 844 aksjer i NB II til en verdi på n. kr. 12 500 000.

3. Norsk Hydro a.s. får overført 6 048 aksjer i NB II til en verdi på n. kr. 41 000 000.

IV.

4. Industridepartementet gis fullmakt til på statens vegne å garantere for driftskreditt på inntil n. kr. 200 000 000 i forbindelse med råoljeinnkjøp, transport, lagring og salg av mineral-oljeprodukter i regi av Statoil og NB II, samt fullmakt til å garantere for inntil 50 mill. kroner for et langsiktig lån til NB II.

V.

Industridepartementet gis fullmakt til å etablere et nytt oljeselskap (NB II) i store trekk i samsvar med retningslinjer gitt i St. prp. nr. 20 for 1975—76.

Oslo, i industrikomiteén, den 11. desember 1975.

Arvid Johanson,
formann.

Odd Vattekar,
ordfører.

Rolf Hellem,
sekretær.

Vedlegg.

Brev fra Industridepartementet til industrikomiteén, datert 9. desember 1975.

Brannen ved Rafinor A/S & Co., Mongstad.

Det vises til brever av 8. desember 1975 fra Norsk Hydro a.s., Norsk Brændselolje A/S og Rafinor A/S & Co. og til redegjørelser gitt fra selskapenes side i Industrikomiteén den 8. desember 1975. I henhold til de opplysninger som er gitt i de nevnte brever, skulle brannskadene etter departementets syn ikke få følger for gjennomføringen av de oversendte rammeavtaler. Departementet vil imidlertid påpeke at det på det nåværende tidspunkt foreligger usikre momenter såvel ved bedøm-

melse av tingskadens omfang som ved vurderingen av avbruddstapet.

Departementet har derfor anmodet selskapene om snarest mulig å ta kontakt med de involverte forsikringsselskaper for avklaring av retningslinjene for forsikringsoppgjøret. Industridepartementet har forbeholdt seg retten til å komme tilbake til saken dersom det senere skulle vise seg at forsikringsselskapene påberoper seg uaktsomhet eller på annen måte skjærer ned forsikringsdekningen utover det som er antydnet fra selskapenes side.